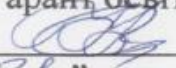

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

 Ніна ПТЕЛЬ

“ 31 ” 08 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Освітній рівень: другий (магістерський)
Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 073 «Менеджмент»
Освітня програма: «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»
Факультет: менеджменту

Умань – 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 "Менеджмент", освітньої програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Умань: Уманський НУС, 2022 р. 19 с.

Розробник: **ПТЕЛЬ Ніна**, доцент кафедри менеджменту, к.е.н., доцент

 Ніна ПТЕЛЬ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від “ 31 ” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри
 Інна НОВАК

“ 31 ” серпня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту

Протокол від “ 31 ” серпня 2022 року № 1

Голова Марина ГОМЕНЮК

“ 31 ” серпня 2022 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань <u>07 «Управління і адміністрування»</u>	Обов'язкова
Модулів – 2	Спеціальність: <u>073 «Менеджмент»</u> Освітній рівень: <u>другий (магістерський)</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>курсова робота</u> <small>(назва)</small>		Семестр
Загальна кількість годин – 135		1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3,1</i> <i>самостійної роботи студента – 5,9</i>	Освітньо-професійна програма: <u>«Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності»</u>	Лекції
		22 год.
		Практичні, семінарські
		24 год.
		Самостійна робота
		89 год.
		Індивідуальні завдання:
30 год		
	Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності" є формування у студентів управлінського мислення, системи знань і набуття практичних навичок управління зовнішньоекономічною діяльністю (ЗЕД). Менеджмент ЗЕД, як навчальна дисципліна, спрямований на вивчення передумов та особливостей планування, організації, мотивації та контролю за ЗЕД як на мікро-, так і на макрорівнях.

Завданнями вивчення курсу "Менеджмент ЗЕД" є теоретична і практична підготовка здобувачів для вирішення конкретних завдань та прийняття управлінських рішень у ЗЕД на основі опрацювання теоретико-методологічних основ управління в міжнародному середовищі. Це дозволить аналізувати проблеми, які постають перед менеджером, що організовує, здійснює та контролює зовнішньоекономічні операції як в Україні, так і за кордоном та намітити шляхи їх ефективного вирішення. Серед завдань вивчення курсу визначальними є такі:

- вироблення навичок розробки та реалізації стратегічних і тактичних планів у сфері ЗЕД;
- організування ЗЕД;
- кадрової політики у ЗЕД;
- мотивування працівників у сфері ЗЕД;
- контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД;
- вироблення ефективних методів менеджменту й управлінських рішень у ЗЕД;
- здійснення оцінки та управління ризиками у ЗЕД;
- діагностування кризових явищ та застосування інструментарію антикризового менеджменту в ЗЕД.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти:

Вивчення дисципліни «Менеджмент ЗЕД» базується на загальних знаннях, отриманих під час засвоєння таких дисциплін як «Основи менеджменту», «Управлінська економіка», «Міжнародні економічні відносини», «Менеджмент», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Операційний менеджмент», «Управління персоналом в агробізнесі», «Стратегічне управління», «Планування діяльності підприємства. «Менеджмент ЗЕД» вивчається паралельно з дисциплінами «Міжнародні кредитно-розрахункові і валютні операції», «Міжнародний менеджмент», «Організація і техніка зовнішньоекономічних операцій», а також є однією з базових при вивченні дисциплін «Міжнародний маркетинг», «Управління конкурентоспроможністю підприємств», «Міжнародна економіка», «Міжнародні транспортні перевезення».

Компетентності курсу "Менеджмент ЗЕД":

інтегральна компетентність — здобути глибокі теоретичні знання та набути практичні навички з менеджменту зовнішньоекономічної діяльності з метою формування здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері управління зовнішньоекономічною діяльністю та/або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризуються невизначеністю умов і вимог;

загальні компетентності:

- здатність спілкуватися з представниками різних професійних груп та у міжнародному контексті;
- здатність організувати та мотивувати людей рухатися до спільної мети, працювати в команді;
- вміння виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї;

спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальшу напругу розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;
- здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- здатність створювати та організувати ефективні комунікації в процесі управління;
- здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;

- здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації-суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність до управління організацією та розвитком її зовнішньоекономічної діяльності.

Програмні результати навчання курсу "Менеджмент ЗЕД":

- планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
- демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;
- вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом) в умовах розвитку зовнішньоекономічної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади менеджменту ЗЕД. Планування ЗЕД.

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»

Предмет, мета та завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД». Сутність менеджменту ЗЕД. Принципи менеджменту ЗЕД. Процес менеджменту ЗЕД в організації. Керівна і керована системи у менеджменті ЗЕД. Суб'єкти ЗЕД. Застосування функціонального підходу до менеджменту ЗЕД. Характеристика основних функцій менеджменту ЗЕД. Методи менеджменту ЗЕД. Застосування системного підходу до менеджменту ЗЕД. Застосування ситуаційного підходу до менеджменту ЗЕД. Комплексний підхід до менеджменту ЗЕД як основа ефективного управління ЗЕД. Особливості менеджменту ЗЕД великих, середніх та малих підприємствах. Місце курсу серед інших економічних дисциплін, його структура і логіка викладання, значення у підготовці менеджерів ЗЕД. Інформаційно-методичне забезпечення курсу.

Тема 2. Планування ЗЕД

Сутність планування ЗЕД. Принципи та види планування ЗЕД.

Стратегічне планування ЗЕД. Технологія розроблення стратегій у сфері ЗЕД. Виробничі, фінансові, маркетингові, організаційні, конкурентні, товарні та інші стратегії у сфері ЗЕД. Моделі вибору оптимальних стратегій у сфері ЗЕД. Критерії вибору стратегій. Прогнозування у сфері ЗЕД.

Тактичне планування ЗЕД. Індикатори ЗЕД. Планування фінансового забезпечення ЗЕД. Бюджетне планування ЗЕД. Планування грошових потоків в ЗЕД. Планування залучення внутрішніх та міжнародних кредитів. Планування витрат, що супроводжують ЗЕД. Оперативно-календарне планування у ЗЕД. Поопераційне планування при здійсненні ЗЕД. Особливості бізнес-планування міжнародних інвестиційних проектів.

Змістовий модуль 2. Функції менеджменту ЗЕД

Тема 3. Організування ЗЕД

Основні форми проектування організацій, задіяних у ЗЕД. Особливості побудови організаційних структур управління залежно від розмірів підприємств та масштабів ЗЕД.

Сутність і необхідність управління ЗЕД великих підприємств. Організування закордонної виробничо-господарської діяльності великих підприємств. Види закордонних філій і дочірніх підприємств. Види організаційних структур управління ЗЕД великих підприємств. Різновиди органів управління ЗЕД великих підприємств. Організаційні структури управління великих підприємств з виділенням міжнародного експортного відділу. Організаційні структури управління великих підприємств з виділенням відділу збуту за функціональним, товарним і територіальним принципами. Організаційні структури управління великих підприємств з виділенням міжнародного відділення за регіональною та континентальною ознаками. Матрична організаційна

структура управління великих підприємств. Особливості побудови організаційних структур управління транснаціональних компаній (ТНК), багатонаціональних компаній (БНК), спільних підприємств (СП) та різноманітних міжнародних об'єднань (холдингів, концернів, консорціумів, асоціацій тощо).

Сутність та необхідність управління експортними та імпорнтними операціями малих і середніх підприємств. Фактори, які визначають особливості ЗЕД малих і середніх підприємств. Класифікація і сутність організаційних форм управління ЗЕД малих і середніх підприємств. Організаційні форми управління експортними операціями малих і середніх підприємств. Організаційні форми управління імпорнтними операціями малих і середніх підприємств. Організування співпраці із закордонними посередниками (простими посередниками, повірниками, комісіонерами, консигнаторами, торговими агентами, збутовими посередниками).

Кадрова політика у ЗЕД. Підбір персоналу. Оцінювання персоналу. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Висування на керівні посади в зарубіжних філіях міжнародних компаній. Підготовка персоналу для роботи за кордоном. Атестація і ротація кадрів. Посадові обов'язки менеджерів ЗЕД та фахівців у сфері ЗЕД (економіста відділу ЗЕД, експерта з митної діяльності, декларанта, інженера відділу ЗЕД тощо). Взаємовідносини відділу ЗЕД з іншими підрозділами підприємства.

Тема 4. Мотивування працівників у сфері ЗЕД

Форми та методи мотивування персоналу, задіяного у сфері ЗЕД Особливості використання різних форм та систем оплати праці для працівників та керівників, задіяних у сфері ЗЕД Міжнародна практика формування мотиваційних систем.

Роль етики у забезпеченні ЗЕД. Вплив корпоративної культури та етики бізнесу на взаємодію з іноземними контрагентами. Особливості взаємодії персоналу підприємства з іноземними контрагентами з урахуванням традицій ведення підприємницької діяльності у різних країнах.

Тема 5. Контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД

Сутність контролювання ЗЕД. Попередній, поточний, завершальний; суцільний, вибірковий; періодичний, перманентний, разовий контроль ЗЕД, Етапи контролювання ЗЕД. Фактологічні, розрахунково-аналітичні та документальні методи контролю ЗЕД. Експертиза у ЗЕД. Контролювання укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів.

Діагностування ефективності здійснення ЗЕД. Методи оцінювання та ідентифікування стану та параметрів ЗЕД. Індикатори та критерії ефективності здійснення ЗЕД. Технологія діагностування ЗЕД. Нормативно-методичне забезпечення діагностування ЗЕД.

Регулювання ЗЕД. Форми та інструменти регулювання ЗЕД. Роль регулювання у забезпеченні якісних управлінських процесів у сфері ЗЕД

Змістовий модуль 3. Управлінські рішення та антикризовий менеджмент у ЗЕД

Тема 6. Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД

Сутність та види методів менеджменту у ЗЕД. Економічні, технологічні, соціально-психологічні та адміністративні методи менеджменту ЗЕД. Документування у ЗЕД. Ключові документи, що супроводжують, що супроводжують зовнішньоекономічні операції. Механізми трансформування методів менеджменту ЗЕД в управлінські рішення.

Види управлінських рішень у ЗЕД та рівні їх прийняття, Фактори, які впливають на процес прийняття та реалізації рішень у сфері ЗЕД. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень у ЗЕД. Форми зберігання інформації. Механізм збирання, аналізування та оброблення інформації у ЗЕД. Забезпечення захисту інформації організації у ЗЕД. Оптимізування управлінських рішень у ЗЕД. Ризики при прийнятті рішень у ЗЕД. Ризики внутрішнього середовища (ресурсні, виробничо-господарські, комерційні), ризики зовнішнього середовища (економічні, соціальні, політичні, адміністративно-законодавчі, природно-екологічні, науково-технічні). Підходи до оцінювання та ідентифікування ризиків, встановлення ймовірності, міри та ціни ризиків. Уникнення ризиків у ЗЕД. Прийняття ризиків у ЗЕД. Оптимізування ризиків у ЗЕД

(страхування, диверсифікування, лімітування, формування резервів). Відповідальність за реалізацію рішень у ЗЕД.

Тема 7. Антикризовий менеджмент ЗЕД

Циклічні та стадіальні кризи у світовій економіці та їх вплив на ЗЕД підприємств. Кризи життєвого циклу підприємства та їх вплив на ЗЕД. Діагностування кризових явищ у сфері ЗЕД. Діагностування загрози банкрутства суб'єктів ЗЕД. Інструментарій запобігання кризовим явищам у ЗЕД.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		с/п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1						
<u>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади менеджменту ЗЕД. Планування ЗЕД.</u>						
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»	10	2	2			6
Тема 2. Планування ЗЕД	18	6	4			8
Разом за змістовим модулем 1	28	8	6	-	-	14
<u>Змістовий модуль 2. Функції менеджменту ЗЕД</u>						
Тема 3. Організування ЗЕД	19	4	4			11
Тема 4. Мотивування працівників у сфері ЗЕД	14	2	2			10
Тема 5. Контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД	18	4	4			10
Разом за змістовим модулем 2	51	10	10	-	-	31
<u>Змістовий модуль 3. Управлінські рішення та антикризовий менеджмент у ЗЕД</u>						
Тема 6. Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД	12	2	4			6
Тopic 7. Anti-crisis management of foreign economic activity. Гостьова лекція Запрошеного професора УНУС, д.е.н., професора Міжнародного університету прикладних наук Бад Хонер, Бремен, Німеччина ДОВБІШУК Ірини	14	2	4			8
Разом за змістовим модулем 3	26	4	8			14
Усього годин	105	22	24	-	-	59
Модуль 2						
Індивідуальні завдання	30	-	-	-	-	30
Усього годин	135	22	24	-	-	89

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»	2
2.	Планування ЗЕД	2
3.	Організування ЗЕД	2
4.	Мотивування працівників у сфері ЗЕД	2
5.	Контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД	2
6.	Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД	2
7.	Anti-crisis management of foreign economic activity	2
	Разом	14

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»	-
2.	Планування ЗЕД	2
3.	Організування ЗЕД	2
4.	Мотивування працівників у сфері ЗЕД	-
5.	Контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД	2
6.	Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД	2
7.	Антикризовий менеджмент ЗЕД	2
	Разом	10

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»	6
2.	Планування ЗЕД	8
3.	Організування ЗЕД	11
4.	Мотивування працівників у сфері ЗЕД	10
5.	Контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД	10
6.	Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД	6
7.	Антикризовий менеджмент ЗЕД	8
	Разом	59

8. Індивідуальні завдання (курсова робота)

Індивідуальні науково-дослідні завдання для студентів під час вивчення дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» має наступну **навчальну мету**:

- ✓ поставити студента в умови у яких він діє як самостійний дослідник, що визначає як сам предмет наукового пошуку, так і його шляхи;
- ✓ розгорнути перед студентом поетапно, для індивідуального виконання, цілісну лінію логіки наукового пошуку від висунення гіпотези до експериментального її доведення або заперечення.

У ході виконання індивідуального науково-дослідного завдання студент виробляє наступні конкретні науково-педагогічні вміння (і реалізовує їх у професійній сфері): бачення проблем теорії і практики і співвіднесення їх із конкретним фактологічним матеріалом; висунення доцільних ідей, уявне створення середовища для їх реалізації та передбачення можливих наслідків; визначення конкретних кроків щодо реалізації ідей і послідовності їх впровадження; бачення і здатність робити оптимальний вибір у спектрі методик дослідної діяльності.

У цілому індивідуальне науково-дослідне завдання є складовою самостійної навчальної діяльності здобувача вищої освіти як її суб'єкта і спрямоване на загальну дидактичну мету розвитку навичок самостійної науково-дослідної діяльності у руслі обраного фаху та оволодіння методиками наукових досліджень.

Зміст індивідуального науково-дослідного завдання з курсу дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» передбачає виконання курсової роботи, яка є складовою підсумкової атестації. Рівень її виконання дозволяє виявити засвоєння майбутнім фахівцем теоретичних знань та практичних навичок стосовно вивчення методологічних засад і проблем у сфері управління ЗЕД на мега-, макро-, мезо- та мікрорівнях; аналізу економічного потенціалу підприємства - суб'єкта ЗЕД; окреслення та обґрунтування напрямів і шляхів удосконалення менеджменту ЗЕД на рівні підприємств, галузей, країни загалом.

Курсова робота є кінцевим результатом самостійної індивідуальної науково-дослідної роботи студентів, комплексним науковим дослідженням, яке підводить підсумки вивчення ними дисципліни «Менеджмент ЗЕД», що передбачена навчальним планом підготовки за спеціальністю «Менеджмент ЗЕД».

Метою виконання курсової роботи є поглиблене осмислення професійної проблеми, комплексне опанування матеріалу і методів самостійного дослідження, послідовного виконання, а також практичного застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо вдосконалення управління діяльністю підприємств.

У процесі виконання курсової роботи студент у відповідності до кваліфікаційних вимог повинен проявити:

- знання загальнотеоретичних, загальноекономічних, професійно орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретико-методологічні основи та практичні питання менеджменту ЗЕД;
- спроможність визначати і використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у сфері управління ЗЕД підприємств, галузей, країни загалом;
- вміння відбирати, систематизувати, обробляти, аналізувати й узагальнювати інформацію у відповідності до цілей дослідження;
- здатність формулювати наукові висновки й обґрунтовувати конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління ЗЕД досліджуваного об'єкта.

Курсова робота має характеризуватися логічністю, послідовністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений всебічний аналіз досліджуваної проблеми;
- відображати самостійні дослідження студента і розрахунки, виконані із використанням ЕОМ;

- містити обґрунтовані конкретні пропозиції щодо вдосконалення управління ЗЕД досліджуваного об'єкта;
- мати належне оформлення;
- містити всі супровідні документи, які підтверджують зовнішньоекономічні операції і відображають економічний потенціал та звітність досліджуваного об'єкта;
- бути виконаною і поданою до розгляду викладачеві в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Курсова робота виконується на основі поглибленого вивчення чинного законодавства України з питань діяльності організацій, спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з проблеми, яка вивчається, а також результатів проведених студентом власних досліджень реального об'єкта.

Темою курсової роботи (предметом дослідження) є одна з актуальних проблем сучасного менеджменту ЗЕД, яка відповідає завданням професійної діяльності та умінням, передбаченим освітньо-кваліфікаційною характеристикою спеціаліста і магістра за спеціальностями «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності».

План курсової роботи повинен бути складним і містити: вступну частину; основну частину (три розділи, кожен з яких повинен містити не менше двох підрозділів); висновки та пропозиції; список використаних джерел; додатки.

Тематика курсових робіт

1. Система державного управління ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК в умовах глобалізації.
2. Удосконалення системи адаптації управління ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК до змін глобальної ринкової кон'юнктури.
3. Інтернаціоналізація менеджменту ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК.
4. Напрями і перспективи розвитку ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК в умовах глобалізації.
5. Управління ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК в умовах розвитку диверсифікації.
6. Прогнозування розвитку зовнішньоекономічних операцій назва підприємства чи галузі.
7. Активізація ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК на засадах бенчмаркінгу.
8. Формування експортного потенціалу АПК України чи галузі АПК та прогнозування оптимальної структури експорту в режимі СОТ.
9. Вдосконалення управління експортним потенціалом назва підприємства чи галузі АПК.
10. Формування системи стимулювання розвитку експортного потенціалу назва підприємства чи галузі АПК.
11. Механізм управління ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК в умовах глобалізації.
12. Удосконалення організації управління ЗЕД назва підприємства.
13. Розробка стратегії поведінки назва підприємства на зовнішньому ринку.
14. Вдосконалення механізму стратегічного управління ЗЕД підприємств АПК чи галузі.
15. Перспективи підвищення ефективності управління ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК України.
16. Удосконалення стратегічного менеджменту ЗЕД (на прикладі підприємства чи галузі АПК України, або регіону).
17. Обґрунтування оптимальної стимулюючої моделі управління ЗЕД на макрорівні (на прикладі регіону).
18. Розробка стратегії посилення позицій назва підприємства чи галузі АПК України при виході на міжнародний ринок.
19. Підвищення конкурентоспроможності АПК України в контексті розвитку співробітництва з країнами ЄС.
20. Напрями забезпечення конкурентоспроможності продукції АПК (назва галузі АПК) України в режимі СОТ.
21. Підвищення конкурентоспроможності зовнішньоторговельних операцій підприємств вид галузі АПК України в умовах глобалізації.

22. Механізм управління формуванням міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
23. Вдосконалення управління конкурентоспроможністю підприємства на зовнішньому ринку.
24. Оцінка конкуренції на світовому ринку вид продукції чи галузь АПК та напрями підвищення конкурентоспроможності назва підприємства.
25. Шляхи підвищення конкурентоспроможності для розширення експортних можливостей назва підприємства чи галузі АПК України.
26. Конкурентоспроможність назва підприємства на світовому ринку в контексті інтеграції України в міжнародні структури.
27. Управління міжнародною конкурентоспроможністю назва підприємства.
28. Удосконалення управління зовнішньоекономічними контрактами та практики ведення комерційних переговорів назва підприємства.
29. Управління зовнішньоекономічними контрактами та покращення практики ведення комерційних переговорів.
30. Державна підтримка інвестиційних процесів у АПК України в умовах інтеграції до світової економіки.
31. Стратегія управління іноземними інвестиціями в АПК назва підприємства чи регіон.
32. Удосконалення управління діяльністю підприємств за участю іноземних інвестицій в АПК України чи регіону.
33. Удосконалення управління інвестиційними процесами та напрямки залучення іноземного капіталу в АПК регіону.
34. Розробка інвестиційної стратегії виходу назва підприємства на зовнішній ринок.
35. Управління діяльністю спільних підприємств в АПК (на прикладі назва підприємства).
36. Стимулювання та захист іноземних інвестицій у СП (на прикладі назва підприємства).
37. Залучення іноземних інвестицій та підвищення ефективності їх використання на назва підприємства.
38. Оцінка інвестиційної привабливості назва підприємства для зарубіжних партнерів.
39. Вдосконалення системи управління інноваціями в ЗЕД назва підприємства чи галузі.
40. Вдосконалення інноваційного менеджменту при здійсненні ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК.
41. Маркетингові засоби інтенсифікації ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК України.
42. Удосконалення маркетингового менеджменту в ЗЕД підприємств вид галузі АПК України.
43. Розробка перспективної маркетингової стратегії розвитку ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК.
44. Стратегія маркетингу в сфері ЗЕД назва підприємства.
45. Маркетингові засоби інтенсифікації ЗЕД назва підприємства.
46. Розробка концепції стратегічного маркетингу в ЗЕД (на прикладі підприємства чи галузі АПК України, або регіону).
47. Логістична система як складова менеджменту ЗЕД назва підприємства.
48. Цінова політика назва підприємства на зовнішньому ринку.
49. Пошук і оцінка закордонних партнерів для активізації ЗЕД назва підприємства.
50. Удосконалення системи управління стратегічними змінами назва підприємства в умовах активізації ЗЕД.
51. Планування ринкової стратегії у ЗЕД назва підприємства.
52. Фінансовий менеджмент у ЗЕД назва підприємства та його вдосконалення.
53. Управління ефективністю ЗЕД назва підприємства.
54. Формування іміджу назва підприємства на зовнішніх ринках.
55. Управління назва підприємства за критерієм якості.
56. Управління якістю продукції в системі менеджменту ЗЕД назва підприємства чи галузі АПК.
57. Вдосконалення управління якістю продукції в системі менеджменту ЗЕД (на прикладі підприємства чи галузі АПК України, або регіону).
58. Розробка стратегії та тактики управління ризиками у ЗЕД назва підприємства.
59. Організування закордонної виробничо-господарської діяльності назва підприємства.

60. Управління експортними операціями назва підприємства.
61. Управління імпорфтними операціями назва підприємства.
62. Удосконалення управління персоналом у ЗЕД назва підприємства.
63. Етика у міжнародному менеджменті назва підприємства.
64. Механізм мотивації праці у сфері ЗЕД назва підприємства.
65. Удосконалення корпоративної культури на підприємстві – суб'єкті ЗЕД (на прикладі назва підприємства)
66. Контролювання, регулювання, інформаційне забезпечення ЗЕД назва підприємства.
67. Механізм збирання, аналізу та регулювання інформації в сфері ЗЕД назва підприємства.
68. Інформаційне забезпечення управління ЗЕД назва підприємства та шляхи його вдосконалення.
69. Практика валютного регулювання ЗЕД назва підприємства.
70. Механізм розрахунків у зовнішньоторгових операціях назва підприємства.
71. Організація врахування зовнішньоекономічних зв'язків назва підприємства.
72. Транспортне забезпечення зовнішньої торгівлі назва підприємства.
73. Страховий захист зовнішньоекономічних операцій назва підприємства.
74. Менеджмент міжнародних підприємницьких проектів назва підприємства.
75. Бізнес-план розвитку ЗЕД назва підприємства.
76. Техніка залучення кредитних ресурсів для реалізації міжнародних підприємницьких проектів назва підприємства.
77. Удосконалення техніко-економічного співробітництва назва підприємства із зарубіжними партнерами.
78. Управління ЗЕД назва підприємства через посередників.
79. Удосконалення управління збутом на зовнішньому ринку назва підприємства
80. Управління методами стимулювання збуту продукції та послуг в умовах ЗЕД назва підприємства.
81. Удосконалення антикризового управління назва підприємства при здійсненні ЗЕД.

9. Методи навчання

Для вивчення курсу «Менеджмент ЗЕД» використовуються традиційні методи навчання. Вивчення дисципліни здійснюється шляхом проведення лекційних занять, під час практичних занять, науково-практичних семінарів, розгляду конкретних ситуацій (*case method*), шляхом самостійного опрацювання матеріалу, виконання індивідуальних завдань та використання наочних матеріалів.

Формами організації освітнього процесу під час вивчення дисципліни «Менеджмент ЗЕД» є навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка і контрольні заходи.

Під час навчання і викладання використовуються студентоцентрований, проблемно- і професійно-орієнтований, комунікативний, міждисциплінарний підходи, ініціативне самонавчання і наступні методи: лекції, які включають бесіди і презентації, практичні заняття, семінари, інтерактивні заняття (робота в малих групах, кейс-метод, ділові ігри, тренінги, мозковий штурм та ін.), індивідуальні заняття, консультації з викладачами, самонавчання на основі конспектів, посібників та іншої рекомендованої літератури, навчальних мультимедійних матеріалів, через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle.

Завдяки оптимально обраним формам і методам навчання й викладання забезпечується досягнення заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання. Викладання лекційного матеріалу з курсу поєднується з практичними заняттями та самостійною роботою студентів. Лекційні заняття носять інтерактивний науково-пізнавальний характер і забезпечують теоретичне підґрунтя курсу «Менеджмент ЗЕД», розкривають зміст основних понять та методів. Практичні заняття передбачають використання теоретичного матеріалу для обговорення дискусійних питань, розв'язання та аналізу задач. Вони проводяться в малих групах: поширеними є кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка презентацій. Навчально-методичне

забезпечення і консультування самостійної роботи здійснюється через університетське модульне середовище освітнього процесу Moodle.

Індивідуальна робота студентів при вивченні курсу проводиться у таких формах: підготовка до практичних занять, контрольних робіт, модульно-рейтингового контролю; вивчення тем або окремих питань, що виносяться для самостійної роботи; ознайомлення із законодавчими та нормативними актами України; підготовка індивідуального науково-дослідного завдання; підготовка до іспиту.

10. Методи контролю

Для ефективною перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни «Менеджмент ЗЕД» використовують різні методи і форми контролю.

Найпоширенішими методами контролю є: опитування (усний і письмовий контроль), модульний контроль, тестовий контроль, практична перевірка презентацій наукових проектно-дослідних робіт, захист розрахункових робіт, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

З курсу «Менеджмент ЗЕД» перевірка й оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

1. Оцінка роботи у ході семінарських та практичних занять.
2. Оцінка виконаних індивідуальних науково-дослідних завдань та самостійної роботи.
3. Проміжний контроль.
4. Проведення підсумкового контролю засвоєння курсу.

Підсумкова оцінка з дисципліни складається з поточної оцінки, яку студент отримує під час семінарських і практичних занять, оцінки за виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, та оцінки за виконання завдань проміжного і підсумкового контролю. Розподіл основних балів, які отримують студенти за час вивчення курсу ілюструє табл.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади менеджменту ЗЕД. Планування ЗЕД.			Змістовий модуль 2. Функції менеджменту ЗЕД				Змістовий модуль 3. Управлінські рішення та антикризовий менеджмент у ЗЕД					
1. Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»	2. Планування ЗЕД	Модульний контроль	3. Організування ЗЕД	4. Мотивування працівників у сфері ЗЕД	5. Контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД	Модульний контроль	6. Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД	7. Антикризовий менеджмент ЗЕД	Модульний контроль	Всього		
5	5	10	10	5	5	10	5	5	10	70	30	100

Розподіл балів за виконання курсової роботи

Критерій за яким оцінюється робота	Рейтинговий бал
1. Виконання курсової роботи:	70
відповідність змісту курсової роботи завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	45
самостійність вирішення поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, графіків та таблиць	10
наявність елементів науково-дослідного характеру	5
використання комп'ютерних технологій	5
відповідність стандартам оформлення	5
2. Захист курсової роботи, в тому числі:	30
доповідь	10
правильність відповідей на поставлені запитання	20
Всього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсової роботи, практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Виробниче і науково-педагогічне стажування

Метою стажування з дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» є узагальнення і систематизація теоретико-методологічних основ управління в зовнішньоекономічній діяльності, що дозволить менеджеру комплексно аналізувати проблеми в процесі організації, здійснення та контролювання зовнішньоекономічних операцій в підприємствах АПК.

Стажування з фаху другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться загальною тривалістю не менше чотирьох тижнів на посадах середнього рівня управління (відповідно до професійних назв робіт, які здатен виконувати магістр спеціальності «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності») у різних лінійних та функціональних підрозділах організації усіх форм власності та організаційно-правових форм визначеної галузевої спеціалізації національної економіки.

Метою стажування є також оволодіння студентами сучасними методами і формами організації навчальної діяльності. При визначенні змісту педагогічного стажування

передбачається включення студентів в такі види освітньої діяльності, які в найбільшій мірі сприяли б формуванню навичок щодо виконання таких функцій викладача: планування навчальної роботи; участь у методичній роботі; вміння розподіляти увагу під час проведення занять; ведення спостережень і аналіз занять; формування навичок оцінювання знань; сприяння становленню особистості; проведення індивідуальної роботи; постійне підвищення свого фахового рівня, педагогічної майстерності, загальної культури.

За період підготовчої роботи студент-магістрант має ознайомитися з процесом планування навчально-виховного процесу на базі практики. Під час другого періоду - виконати практичні завдання, передбачені програмою практики, а у підсумковий період - оформити звітність, захистити виконану роботу, оцінити результати практичної підготовки.

Програмою стажування з дисципліни «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності» передбачається вивчення таких питань:

- 1) ознайомлення з процесом планування ЗЕД підприємства: особливості стратегічного і тактичного планування; використовувані та рекомендовані стратегії підприємства - об'єкта практики в сфері ЗЕД; планування витрат, що супроводжують ЗЕД; оперативно-календарне і поопераційне планування ЗЕД;
- 2) організування ЗЕД підприємства: особливості організаційної структури ЗЕД; рівень оптимальності використовуваної організаційної структури (у випадку використання нераціональної структури – обґрунтувати оптимальний, з вашої точки зору, варіант); зв'язок відділу ЗЕД з іншими підрозділами підприємства; чисельність співробітників, задіяних у системі менеджменту ЗЕД, їх функціональні обов'язки; провести аналіз обсягів та структури витрат на управління ЗЕД;
- 3) процес здійснення кадрової політики у системі менеджменту ЗЕД: розглянути посадові обов'язки менеджерів ЗЕД та фахівців у сфері ЗЕД з представленням у додатки посадових інструкцій із підприємства;
- 4) форми та методи мотивування персоналу, задіяного у сфері ЗЕД: особливості використання різних форм та систем оплати праці для працівників та керівників, задіяних у сфері ЗЕД підприємства. Етика і корпоративна культура;
- 5) особливості контролювання ЗЕД підприємства: використовувані види контролю та їх застосування в системі менеджменту ЗЕД; діагностування ефективності здійснення ЗЕД; особливості регулювання ЗЕД підприємства;
- 6) проаналізувати види методів менеджменту у ЗЕД підприємства; особливості документування ЗЕД: у додатки представити зразки зовнішньоторговельних контрактів і супровідних документів до них; форми аналітичного і зведеного обліку по ЗЕД, звітність. Види управлінських рішень у ЗЕД та рівні їх прийняття на підприємстві;
- 7) ризики у системі менеджменту ЗЕД;
- 8) особливості антикризового менеджменту ЗЕД підприємства.

Критерії оцінювання звітів з комплексної практики з фаху ОР «магістр» відповідно до вимог кредитно-модульної системи

Критерій за яким оцінюється звіт	Рейтинговий бал
1. Виконання звіту:	70
• відповідність змісту звіту завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо її виконання	45
• самостійність вирішення поставленої задачі, виконання розрахунків, графіків та таблиць	10
• наявність елементів науково-дослідного характеру	5
• використання комп'ютерних технологій	5
• відповідність стандартам оформлення	5
2. Захист звіту, в тому числі:	30

• доповідь	10
• правильність відповідей на поставлені запитання	20
Всього	100

13. Методичне забезпечення

1. Пітель Н.Я., Зборовська Ю. Л., Школьнік О. О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Умань : Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2016. 232 с.
2. Пітель Н.Я., Альошкіна Л.П., Федорець Л.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. Видавець «Сочінський». 2012. 266 с.
3. Пітель Н.Я. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Методичні вказівки до вивчення курсу для студентів спеціальності 073 "Менеджмент". – Умань: Уманський національний університет садівництва. 2021. 68 с.
4. Пітель Н.Я. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів спеціальності 073 "Менеджмент" – Умань: Уманський національний університет садівництва. 2021. 23 с.
5. Пітель Н.Я. Методичні вказівки по виконанню курсової роботи з дисципліни “Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності” для студентів спеціальності 073 "Менеджмент" – Умань: Уманський національний університет садівництва. 2021. 31 с.
6. Програма наскрізної практичної підготовки студентів спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньою програмою «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Частина 3. Виробнича та переддипломна практика для студентів освітнього рівня «магістр» / Вернюк Н.О., Школьнік О.О., Новак І.М., Пітель Н.Я. Умань, УНУС, 2021. 38 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Пітель Н.Я., Альошкіна Л.П., Федорець Л.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. Видавець «Сочінський». 2012. 266 с.
2. Пітель Н.Я., Зборовська Ю. Л., Школьнік О. О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник. Умань : Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2016. 232 с.
3. Босак А.О., Григор'єв О.Ю., Бала Р.Д. Технологія зовнішньоекономічних операцій і міжнародні інформаційні системи. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. 180 с.
4. Гребельник О. Основи зовнішньоекономічної діяльності. Київ: Центр навчальної літератури. 2016 . 336 с.
5. Дахно І.І. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Центр учбової літератури. 2009. 454 с.
6. Дахно І.І. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Електронна книга. 2009.
7. Дахно І.І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2007. 328 с.
8. Дроздова Г.М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства. К.: ЦУЛ, 2004. 247 с.
9. Завербний А.С., Іващук Н.Л., Завербна Н.В. Страхування зовнішньоекономічних операцій. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. 160 с.
10. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінологічний словник. К.: Знання. 2007. 168 с.
11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства [Текст] : навчальний посібник / за заг. ред.

- д.е.н. Ю.Є. Петруні. Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2015. 331 с.
12. Ковальчук Т. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник: Ліра-К. 2018. 216 с.
 13. Ковтуненко К.В., Коваленко О.М., Станіславик О.В. та ін. Менеджмент зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності (для магістрів): Навчальний посібник.; за ред. д.е.н., доц. Ковтуненко К.В. ЦУЛ, 2018. 496 с.
 14. Кузьмін О. Є., Босак А. О., Дарміць Р. З. Планування, організування та мотивування зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. 324 с.
 15. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Підручник. Затверджено МОН / За ред. О.А. Кириченка. К.: Знання, 2008. 518 с.
 16. Панченко В., Денисенко М., Федорак В., Шапоренко О. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства. Київ: Кондор. 2020. 384 с.
 17. Сазонець О. Інформаційні системи і технології в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Київ: Центр навчальної літератури. 2017. 256 с.
 18. Сухарський В.С. Зовнішньоекономічна діяльність: організація, технологія, практика, управління. Навч. посіб. 2006. 528 с.
 19. Тимошенко Н.Л. Корпоративна культура: діловий етикет. Навч. посіб. К.: Знання, 2006. 391 с.

Допоміжна

1. Бабій І. В. Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю промислових підприємств в умовах активізації євроінтеграційних процесів. *Економіка АПК*. 2016. №2(42). С. 40-42
2. Горін Н. В. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. К.: Знання, 2008. 330 с.
3. Гришко Н.В., Лубенченко О.Е. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні та незалежний аудит. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. № 2 (66). 2013. С. 377-385.
4. Дикань Н.В., Борисенко І.І. Менеджмент: Навч. Посібник. К.: Знання, 2008. 389 с.
5. Дмитрук Б.П., Пітель Н.Я., Подзігун С.М. Спільне підприємництво в сільському господарстві. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007 228 с.
6. Дяченко М. І., Пітель Н.Я. Нормативно-правова база у сфері зовнішньоекономічної діяльності. *Бізнес, освіта і наука: вектори співпраці: матеріали III Міжнародного науково-практичного форуму*, 8-10 квітня 2021 р. – Київ: Національний університет «Києво-Могилянська академія», К.: Інтерсервіс, 2021. С. 243-244.
7. Завгородній А. В. Принципи зовнішньоекономічної діяльності: національні та регіональні виміри [Текст]. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 1. С. 85-93.
8. Зінь Е.А., Дука Н.С. Основи зовнішньоекономічної діяльності. Підр. / За ред. д.е.н., професора Е.А.Зіня Підручник. К.: Кондор, 2009 432с.
9. Карпенко М.О. Карпик Ю.С. Роль стратегічного планування в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю підприємств. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/457>
10. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. Рекомендовано МОН. К., 2010. 406 с.
11. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: кредитно-модульний курс. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2010. 286 с.
12. Козак Ю.Г. Транснаціональні корпорації. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2011. 420 с.
13. Козік М. О. Зовнішньоекономічна діяльність регіонів України як чинник активізації просторового розвитку економіки країни. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. № 1 (72). 2014. С. 138-143.

14. Кузьмін О. Є., Завербний А. С., Іващук Н. Л. Міжнародні страхові послуги: теоретико-прикладні засади. Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. 200 с.
15. Кузьмін О. Є., Подольчак Н. Ю., Подольчак Н. І. Управління ризиками в інноваційній діяльності. Навчально-методичний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. 176 с.
16. Михайлова Л.І., Юрченко О.Ю., Данько Ю.І., Михайлов А.М. Міжнародний менеджмент: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2007. 200 с.
17. Новіков О.Є., Садридін Р.Ш. Систематизація наукових поглядів щодо визначення сутності терміна «зовнішньоекономічна діяльність». *Вісник Хмельницького національного університету*: Хмельницький, 2014. № 2. (Економічні науки). Т. 2. С. 183-185.
18. Пазуха М.Д. Зовнішньоекономічна діяльність. Навчальний посібник рекомендований МОН України. К.: ЦУЛ, 2008. 230 с.
19. Пітель Н.Я., Василенко В.В. Управління збутом продукції в умовах зовнішньоекономічної діяльності Логістичний менеджмент: проблеми, перспективи та геостратегічні вектори розвитку: *збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції*, 22 червня 2022 р. / УНУС, – Умань: Редакційно-видавничий відділ УНУС, – 2022. С. 34-37.
20. Пітель Н. Я., Дяченко М. І. Вплив інвестиційного клімату на зовнішньоекономічну діяльність в аграрному секторі. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8759>. DOI: [10.32702/2307-2105-2021.3.89](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.89)
21. Пітель Н.Я. Україна в системі міжнародних економічних відносин у воєнний час Концептуальні засади формування ефективних механізмів менеджменту та логістики в агропродовольчій сфері: *збірник матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції*, 23 червня 2022 р. / УНУС, – Умань: Редакційно-видавничий відділ УНУС, – 2022. С. 37-39.
22. Пітель, Н. (2021). Концептуальні складові екологічного менеджменту аграрного виробництва. *Економіка та суспільство*, (29). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-52>
23. Садридін Р.Ш. Інфраструктура зовнішньоекономічної діяльності: теоретичний аспект. *Вісник Черкаського університету*. Черкаси : Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. 2016. № 1. (Економічні науки). С. 104-114.
24. Садридін Р.Ш. Теоретичний аспект менеджменту зовнішньоекономічної діяльності. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Полтава : ПДАА. 2015. № 2 (11). (Економічні науки). С. 231-235.
25. Старостіна А. О. Ризик-менеджмент. Навчальний посібник К.: Кондор, 2009. 220с.
26. Тюріна Н.М., Карвацка Н.С., Назарчук Т. В. Зовнішньоекономічна діяльність України: оцінка стану, проблеми та чинники впливу на розвиток. *Вісник Хмельницького національного університету*. Економічні науки. 2017. № 2(2). С. 147-154. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_2\(2\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2017_2(2)_32)
27. Чайка Г.Л. Культура ділового спілкування менеджера. Навчальний посібник. К.: Знання, 2005. 442 с.
28. Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: Оцінювання та управління. Навч. посіб. Рекомендовано МОН. К., 2008. 271 с.
29. Юхименко П.І. Міжнародний менеджмент. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2011. 488 с.
30. Янишин Я., Булик О. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарського підприємства та шляхи її вдосконалення (на прикладі ТзОВ "Агро ЛВ Лімітед"). *Вісник Львівського національного аграрного університету*. Серія : Економіка АПК. 2015. № 22(1). С. 54-58. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2015_22\(1\)_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnau_econ_2015_22(1)_11).
31. Caldara, D., Iacoviello, M., Molligo, P., Prestipino, A., & Raffo, A. (2020). The economic effects of trade policy uncertainty. *Journal of Monetary Economics*, 109, 38-59.
32. Dhahri, Sabrine, and Anis Omri. "Does foreign capital really matter for the host country agricultural production? Evidence from developing countries." *Review of World Economics* 156.1 (2020): 153-181.

33. Donaubauer, Julian, Eric Neumayer, and Peter Nunnenkamp. "Financial market development in host and source countries and their effects on bilateral foreign direct investment." *The World Economy* 43.3 (2020): 534-556.
34. Gomeniuk, Maryna O.; Shkolnyi, Oleksandr O.; Pitel, Nina Y.; Klymenko, Lidia, V; Verniuk, Nataliia O.; Zagorodniuk, Oksana, V; Halahur, Yuliya L. Development of Export-oriented Supply Chain Management in Agri-food Industries. Education Excellence and Innovation Management: A Vision to Sustain Economic Development During Global Challenges. Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference. 1-2 April 2020. Seville, Spain. P. 2493-2498.
35. Greer, B. (2021). European economic security. In *Securing Europe's future* (pp. 221-241).
36. Johnson, H. G. (2021). The ideology of economic policy in the new states. In *Economic nationalism in old and new states* (pp. 124-142).
37. Kucharcukova, Oxana Babecka, and Jan Bruha. "A tale of two crises: An early comparison of foreign trade and economic activity in EU countries." *Occasional Publications-Chapters in Edited Volumes* (2020): 12-18.
38. Kumari, R., Shabbir, M. S., Saleem, S., Khan, G. Y., Abbasi, B. A., & Lopez, L. B. (2021). An empirical analysis among foreign direct investment, trade openness and economic growth: evidence from the Indian economy. *South Asian Journal of Business Studies*.
39. Łecka, Irena, et al. "Correlation between the Level of Economic Growth and Foreign Trade: The Case of the V4 Countries." *European Research Studies* 23.3 (2020): 657-678.
40. Smoliy, L., Burliai, A., Novak, I., Revutska, A., & Pitel, N. (2021). Empirical study of convergent-divergent trends in innovation EU countries development. *Scientific Horizons*, 24(12), 84-91. [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(12\).2021.84-91](https://doi.org/10.48077/scihor.24(12).2021.84-91)

15. Інформаційні ресурси

1. База даних «Законодавство України». – Веб сайт Верховної ради України: [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державного комітету із статистики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний сайт Міністерства економіки [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
6. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
7. Офіційний сайт Світового банку [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.worldbank.org.ru>
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Електронна бібліотека Київського національного економічного університету [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ubooks.com.ua/>

16. Зміни у робочій програмі на 2022 рік.

1. За результатами перегляду навчального плану змінено обсяг лекцій та практичних і семінарських занять.
2. Оновлено методичне забезпечення курсу.
3. Доповнено список рекомендованої літератури власними публікаціями.